

Full Català

[1944?]

Any I

— Portantveu de COMUNITAT CATALANA de CENTRE AMERICA —
Redacció i Administració — Apartat 796 — San José, Costa Rica

No 1

POSANT-NOS A TO

De l'hora **C. E. H. L.**

Ja és hora de que, enfocant l'interés universal de l'hora present, ens col. loquem, d'una vegada, per pocs que siguem, a to amb la realitat.

Veure, des de lluny, com els esdeveniments s'escorren amb el temps, d'una manera passiva, creiem que no és gest adequat al desig nostre d'ésser bons catalans.

La nostra terra es befada; la nostra parla prohibida i perseguida; les valors representatives d'ara i adés, menyspreuades i escarnides. Pensem que,

amb nosaltres, n'hi haurà molts que no es sentiran molestos, sinó indignats, de tanta grolleria. Viure, senzillament, per a menjar i dormir, és migrat viure, més convenient a les bestietes que a l'home, cos animat d'una ànima donada per Déu.

Cal donar fe de vida. Cal fer constar els nostres sentiments. No hem estat ni som nacionalistes a ultrança. Blassem de la xenofòbia d'arreu, portadora al nefast culte a la puresa racial. Som universalistes. Sabem que l'home, quan ho és dignament, es fa tan estimable quan és català, francès, xinès o americà. Tots hem d'estar compenetrats de la inquietud santa de fer d'aquest món un lloc de pau i benestar per a tots, absolutament per a tots, sense necessitat d'apropiar-nos sistemes social polítics exòtics. Aquest anhel mai no es lograrà creant imperis corcats que absorbeixin pobles petits i indefensos ofegant la seva vitalitat traduïda en fets materials i espirituals, sinó, contràriament, respectant totes les nacions que tinguin o hagin tingut una personalitat ben determinada.

Cal que, aquells que estan guanyant la guerra: els dos prohoms de la *Atlantic Charter*, amb llurs assessors, s'adonin de que l'hora de la justícia no sonarà a satisfacció de tothom si no es fa una revisió de la història dels pobles, millor dit, si no es fa una enquesta per a saber la justícia o no d'anexions pretèrites, siguin o no recents, car el temps, en el sentit històric i jurídic dels fets, no compta.

Recentment, Mr. Summer Welles, en un discurs pronunciat amb motiu de donar llurs diplomes a nous oficials de l'exèrcit nor-americà, entre altres manifestacions de molt interès digué, més o menys, el següent. «No solament la pau es guanyaria creant associacions dels pobles que avui formen el mosaic del món, sinó donant personalitat política a aquells altres que la tingueren i la perderen fora del dret i la justícia, i que siguin dignes de tornar a posseir-la». Ara bé: Catalunya no es troba a primer terme en el camp de les aspiracions de recobrar la seva personalitat?

Es la hora. No som dels que reneguen dels altres pobles. Hem dit, infinitat de vegades, que estimem la parla castellana a la que hem procurat honorar amb totes les nostres forces; que estimem tots els indrets del solar hispànic; però, cal confesar ho, també comprenem que no hi ha amb ells afinitats espirituals, causa per la qual mai no hi ha hagut, de part de Madrid, la comprensió necessària.

Es trist que una terra treballadora, amant de la cultura, d'un historial difícilment superat, hagi de romandre estancada per la sola raó d'haver perdut, per males arts, l' independència, posada sempre al servei de les causes justes i a favor de la llibertat.

En aquestes hores de lluita i de neguit fóra inconcebible que algú aixequés la veu per altra cosa que no representés afany i interès d'ajudar la solució dels problemes que dificulten l'evolució natural dels individus i de les col·lectivitats.

Al marge de tota entesa, parcialment interessada, de tot convencionalisme, el món busca el seu equilibri, i el buscarà costi el que costi, pesi a totes les dificultats. La manca d'equilibri pot residir en la tendència a retardar per a uns en favor d'altres, el floriment d'ideologies, d'activitats que pas a pas (la naturalesa no obra a salts) ens vagin conduint vers les metes immediates; en el desig de predomini individual o col·lectiu que ofega la lliure expressió de les personalitats alienes, ja es diguin homes o pobles; en el criteri pueril de pensar que poseim la veritat — dins d'un ordre filosòfic — i per tant que és justificada tota actitud nostra de suplir la *mentida* que els altres sustenten i defensen, per la nostra *veritat*.

Si fóra inconcebible que un interès particular predominés en aquests moments sobre els interessos de tots, fóra també inconcebible que els qui han trobat oasi de pau no procuressin aclarir les tenebres dins les quals tants lluiten en cerca de la llum. Tot el que vingui a augmentar la nostra amplitud de criteri per a judicar les idees noves sense el perjudici de les antigues; per a afirmar la pròpia entesa respecte del dret que posseïxen individus i col·lectivitats d'enfortir la manifestació sagrada del que són; per a fer sentir que a través de veritats relatives el món camina endavant i que les nostres són tan relatives com les dels altres, tot això implica aspiració noble i positiva de sumar els nostres esforços als d'aquells que amb l'arma, el sofriment, el neguit constant, representen avui l'acció més decidida en favor dels drets de l'Home.

Eu lluitar com a catalans en defensa de la lliure expressió d'un nucli, d'una personalitat definida que porta el nom de Catalunya—però en podria portar qualsevol altre,—no fem altra cosa que enfortir la idea de llibertat de vegades massa enterbolida. Llibertat, no per defugir deures ni la duresa d'una tasca que ens pugui correspondre, sinó perquè solament **ESSENT** poden exaltar-se les valors pròpies, les úniques que realment posseïm, i en aquesta exaltació, exaltar les valors de la comunitat més ampla que hàgim d'integrar, les del món, del qual són una part inseparable.